

33) Dougherty, *Moral Dilemmas in Medieval Thought: From Gratian to Aquinas*

El capítol que M. V. Dougherty dedica a Llull analitza els dilemes morals que aquest planteja a la *Vita coaetanea*, a saber: convertir-se o no (la crida divina vs. la seva condició de pecador indigne); matar el seu esclau àrab, que l'havia amenaçat, o no (caritat vs. la integritat de la seva vida); la crisi de Gènova (salvació de l'Art vs. salvació de la seva ànima); i el viatge a Tunis el 1293 (continuar la missió vs. fugir per protegir-se). Com mostra l'autor, es tracta de dilemes morals que es descriuen amb la terminologia tradicional (*conscientia*, *perplexitas*, etc.), però que Llull resol d'una manera prou diferent de la dels seus contemporanis. Així, la solució d'aquestes contradiccions no es busca en el recurs a la llei natural, sinó a través de la pregària i de la intervenció divina.

Es tracta d'un treball estimulante, amb una gran capacitat analítica, si bé pateix una fixació exclusiva en la *Vita coaetanea*. Per al tema tractat, hagués valgut la pena tenir en compte l'interès constant de Llull en les anomenades contradiccions aparents. Car, tot i que aquestes se centren en problemes d'ordre teòric, a vegades també toquen les contradiccions deòntiques, com ara al *Compendium logicae Algazelis*: «Aliquis dicit: Inhibitum est bibere vinum. Alter vero negat illud. Quilibet tamen verum dicit...» (ed. Lohr, p. 98). A diferència dels casos estudiats en el llibre que ressenyem, en aquest exemple Llull proposa una solució epistemològica.

A. Fidora

34) Dreyer, «Raimundus Lullus, "Quid sit contemplatio?"»

Un dels objectius de la realització del congrés a les actes del qual pertany aquest estudi era relacionar els temes del *Llibre de contemplació* amb el context filosòfic i teològic del moment. Per això la major part dels convidats a les ponències no són estrictament experts lul·lians, però sí que ho són en els temes en qüestió. En aquest cas, la contribució de la professora Dreyer tracta sobre el concepte central de tota l'obra: «contemplació», i ho fa posant-lo en relació amb el que significava aquest concepte per als teòlegs contemporanis de Llull.

La primera part de l'article està, doncs, dedicada als significats del terme en la tradició escolàstica del segle XIII, amb una atenció especial a la interpretació que de la *theoria* aristotèlica fa Sant Tomàs d'Aquino. A diferència de l'Aquinat, Ramon Llull no concep la contemplació com una activitat purament intel·lectual i separada de l'activitat moral de l'home. A partir d'un exhaustiu